Péntek, 1974. junius 7.

Szabadság
amel. Magyar
Népszava

Magyar irók angol könyvei

Irta: VASVÁRI ÖDÖN

Ujabban ismét több magyarszármazásu irónak jelent meg könyve ugy Angliában, mint az Egyesült Államokban. Olvasóinkat bizonyára érdekli, hogy ezek a könyvek milyen fogadtatásban részesültek s mennyire növelték a magyar irodalom iránti érdeklődést. Annyit már itt is megemlithetünk, hogy egyetlen kis nemzet sincsen, amelynek irói olyan számban szerepelnének az angolnyelvű könyvpiacon, mint a magyar.

Vasváry Ödön

Ime egy pár a legujabbak közül:

George Konrád: „The Case Worker." New York, Harcourt-Brace, 173 oldal. A könyvet regénynek mondják, de alig egyéb, mint egy szociális segitő munkát végző hivatalnok szörnyű tapasztalatainak összegezése. Konrád Budapesten dolgozik a legszegényebb és legelhagyatottabb emberek között, mert ugylátszik, ilyenek is vannak. Az iró nem vádol senkit ezekért az elhagyatott, az élet legalján küszködő emberekért. Apró, majdnem minden esetben visszariasztó történetek sorozata vonul el az olvasó előtt, amelyeknek hőseit azonban az iró testvéreinek tartja. A New York Times Book Review heteken át ismételte, hogyha a könyv nem is olyan kapós, mint a divatos „best sellerek," kiváló alkotás, amely külön figyelemre érdemes.

ekonyvtar.szeged.hu

Stefan Loránt: „Sieg Heil!" Loránt Amerikába érkezése után azonnal mint kiváló képszakértő lett ismertté, aki különösen Lincoln képeinek gyűjtésével és ismertetésével szerzett érdemeket. Legalább tiz könyve jelent meg eddig. Ez a legujabb könyv, amely cimével a német nácik harci kiálltását és üdvözlő szavait kiáltja ujra a világ fülébe, megdöbbentő, sok esetben most először publikált képeket sorakoztatva fel a világtörténet legszégyenteljesebb fejezetéből, illetve még azt megelőző évtizedekből is. Több mint 700 kép van benne. New York, Norton kiadás.

Raphael Patai: „The Arab mind" cimű könyve igen nagy dologra vállalkozik, amikor az arab gondolkozásmódot és lelkületet próbálja ismertetni a nyugati nemzetek számára. A kritika szerint a vállalkozás nem jár teljes sikerrel, mert inkább azt sejteti, hogy az iró nem annyira önálló kutatás eredményeit közli, hanem inkább az arabokról már régebben kialakult véleményeket próbálja alátámasztani. Az igazi arab jellemvonások azt igazolják, hogy az arabok gondolkodó és érzésvilágát ugyanazok a motivumok mozgatják, mint a többi népekét és ugy cselekesznek, amint más nemzetek, hasonló körülmények között. New York, Scribner kiadás.

Andrew Bihaly: The Journal of Andrew Bihaly. Edited by Anthony Tuttle. Bihaly András 1950-ben került az Egyesült Államokba, mint serdülő menekült fiu és 1968-ban, 34 éves korában öngyilkos lett New Yorkban. A könyv voltaképpen napló, amelyet három esztendőn keresztül vezetett. Irása megrázó képe annak az életnek, amelyet egy ágrólszakadt fiatalembernek New York east side-i oldalán kellett átélnie, amely élet semmit sem hozott a számára, semmivel sem biztatta és csak csalódások szakadatlan sorozata volt. Dolgozik mindenféle munkán, katona is lesz, udvarolni próbál, irni kezd, naplót vezet: de nyomoruságos multjának emlékei és ugyanolyan jelene a lelki bomlás felé kergetik, hogy végre is önkezével vessen véget életének. A kritika elismeréssel beszél a könyvről, amely igazi irói tehetséget árul el.

George Mikes: „The spy who died of boredom" (A

Szegedi Könyvtár SZEGED

kém, akit az unalom ölt meg). Humoros detektivregény a népszerű iró tollából, aki Angliában él és a régen fennálló „Punch" cimű humoros lap munkatársa. A regény hőse egy orosz kém, akit Angliába küldenek. A kritika mulatságosnak mondja a könyvet, amiből esetleg jó filmet lehetne csinálni. Harper-Row kiadás, New York.

Hans Habe: „Proud Zion." A magyar Békesy János, aki Hans Habe néven németül ir és a legtermékenyebb irók egyike Németországban, egész sereg sikeres könyvet irt. Legujabb könyve Izraellel foglalkozik, azoknak a tapasztalatoknak alapján, amelyeket az iró akkor gyűjtött, amikor 1970-ben feleségével együtt meglátogatta az uj kis országot. Látogatása nem tarthatott sokáig, de elég hosszunak kellett lennie ahhoz, hogy élményeiről könyvet irjon. Minden ilyen vállalkozás bizonyos foku bátorságot igényel. Egyesek szerint egy országról csak annak szabad irni, aki vagy csak három napig járt ott, vagy harminc esztendeig ott élt. Hans Habe a könyvből kiérezhetőleg az első csoportjába tartozik ezeknek az iróknak. Izraelből, mint országból csak annyit látott, amennyit a mellé hivatalosan adott vezetők megmutattak neki. Egyetlen arab falu futólagos meglátogatása alapján hajlandó elhinni, hogy az arab kérdés meg van oldva Izraelben. Az iró lelkesedik Izraelért, mint független államért, amit azonban róla ir, meglehető-

sen elnagyolt és akárhányszor téves adathalmaz. Izrael kis ország, mondja az egyik kritikus, de mégsem olyan kicsi, mint amekkorává Hans Habe összezsugoritja. Bobbs-Merrill kiadás.

Elie Wiesel: „Ani Maamin." Wiesel még csak 46 éves, de már egy csomó értékes, irodalmi értékű munkával dicsekedhetik. Mármarosszigeten született, 15 éves korában Auschwitzbe hurcolták. Azt tulélte, de csak azért, egy nap Buchenwaldban találja magát, apjával, anyjával és nővérével együtt. Tulélte azt is és Amerikába került, ahol mindennap hat órakor kel föl New York-i lakásán, ahol tiz óráig ir, azután könyvtárba megy, régi zsidó irók és gondolkodók irásait tanulmányozni. Legujabb könyvének cime magyarul ezt jelenti: „Hiszek." E szavakat a hires középkori filozófus, Maimonides szerette hangoztatni, kifejezve velök a Messiás valamikori eljövetelébe vetett hitét. Hogy lehet ezt a hitet összeegyeztetni azzal, ami a zsidó néppel évezredek alatt történt? Erre próbál válaszolni Wiesel. „Isten tudja, mit csinál — legyen ez elég az embereknek." Az Istenbe vetett hitnek létezni kell, néha Isten „dacára", amint hogy hinni kell az emberekben is, az emberek dacára.

Somogyi Könyvtár 3 SZEGED